

روزشمار دخالت آمریکا در جنگ تحمیلی

ترجمه: دکتر علی امیدی**

پیشگفتار

حمایت غرب و شرق از عراق در جریان جنگ تحمیلی، یک امر مسلم و اثبات شده تلقی می‌شود. در جریان جنگ، آمریکا، شوروی، آلمان، فرانسه و بریتانیا و بسیاری از کشورهای عربی به انحاء مختلف به حمایت از رژیم عراق پرداختند. در این میان، حمایت آمریکا از عراق در طول جنگ بیشتر در گمانه‌زنی‌های ژورنالیستی مطرح می‌شد، ولی با پایان جنگ، خصوصاً به دنبال اشغال کویت از طرف رژیم عراق و تعمیق خصومت واشنگتن - بغداد، اسناد و مدارک حمایت‌های آمریکا در طول جنگ تحمیلی بیش از پیش آشکار شده است. این اسناد همگی عمق خصومت آمریکا را نسبت به انقلاب اسلامی نشان می‌دهد. حمایت آمریکا از عراق در جریان جنگ تحمیلی در محافل آکادمیک و ژورنالیستی این کشور تحت عنوان "عراق گیت" یا "رسوایی عراق" مشهور شده است و اکنون برخی آمریکایی‌ها صدام را هیولای ساخته شده توسط آمریکا در منطقه می‌دانند. حمایت غرب، خصوصاً ایالات متحده از عراق در طول جنگ تحمیلی طیف وسیعی از حمایت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری را شامل می‌شد. به دنبال اجبار عراق در انتشار صورت موجودی تجهیزات نظامی خویش، این کشور در گزارش ۱۲۰۰ صفحه‌ای دسامبر ۲۰۰۲، تعداد زیادی از شرکت‌های غربی، خصوصاً آمریکایی را نام برد که در طول جنگ، به عراق کمک تکنولوژیکی جهت ساخت جنگ‌افزارهای شیمیایی ارائه می‌کردند. حتی گزارش سنای آمریکا در ۲۵ می ۱۹۹۴، تأیید می‌کند که بسیاری از شرکت‌های آمریکایی با تأیید وزارت بازرگانی آمریکا به صدور مواد شیمیایی مورد استفاده در جنگ‌افزارهای شیمیایی به عراق مبادرت کردند. مقاله حاضر، ضمن ارائه یک مقدمه تحلیلی از ماهیت دخالت آمریکا در جریان جنگ تحمیلی بر اساس اسناد و شواهد ترجمه شده، روزشمار مواضع آمریکا در طول جنگ را بر اساس اسناد معتبری چون "آرشیو امنیت ملی آمریکا"، "سازمان سیا" و اظهارات مقامات وقت آمریکا و رسانه‌های مشهور آمریکایی مورد ارزیابی قرار می‌دهد. مطالب ترجمه و مواردی که بیشتر گویای سیاست آمریکا در جنگ تحمیلی بود انتخاب و ترجمه شده‌اند. در پایان نیز منابع و مأخذ اطلاعات ترجمه شده نیز ذکر گردیده است.

مقدمه مترجم

(۱). با توجه به این که از زمان حاکمیت حزب بعث، رژیم عراق در جرگه نفوذ شوروی قرار گرفته بود، ایالات متحده نظر مساعدی نسبت به این کشور نداشت. از این رو می‌بینیم که حتی بین دو کشور، روابط دیپلماتیک نیز برقرار نبود. از نظر واشینگتن، نه ایران اسلامی و نه عراق تحت نفوذ شوروی و مدعی ناسیونالیسم عربی هیچ یک رژیم‌های مطلوبی به شمار نمی‌آمدند. در نتیجه، درگیری نظامی و تضعیف دو رژیم نامطلوب حادثه میمونی به شمار می‌آمد. "هنری کیسینجر" در سال ۱۹۸۱ با صراحت اعلام کرد: "نفع نهایی آمریکا در این است که هر دو طرف شکست بخورند" (۱۵).

مواضع ایالات متحده در جنگ تحمیلی عراق علیه ایران را می‌توان در چهار مرحله به هم پیوسته مورد ارزیابی قرار داد:
۱- آغاز جنگ و اتخاذ موضع بی‌طرفی نسبی از طرف آمریکا (۱۹۸۱ - ۱۹۸۲).
۲- دوره حمایت غیرمستقیم از عراق و تلاش برای برقراری روابط دیپلماتیک با این کشور و لغو تحریم (۱۹۸۳ - ۱۹۸۴).
۳- دوره حمایت نظامی و اطلاعاتی وسیع از عراق (۱۹۸۴ - ۱۹۸۸).
۴- دخالت مستقیم در جنگ و برخورد نظامی آمریکا با ایران (۱۹۸۹).

مرحله اول

از این رو می‌بینیم واشنگتن در اتخاذ موضع مردد بود، ولی نهایتاً ترجیح داد بین دو رژیم نامطلوب جانب رژیمی را بگیرد که از نظر آمریکا شر کمتری محسوب می‌شد. با این وصف، آمریکا رسماً خود را کشور بی‌طرف در جریان آغاز جنگ معرفی کرد و آشکارا از

قبل از آغاز جنگ، تحت فشار لابی صهیونیسم، آمریکا در سال ۱۹۷۹ عراق را در فهرست کشورهای حامی تروریسم قرار داده بود

ریگان مجبور شد بین دو گزینه زیر:

۱- امریکا به بی طرفی ادامه دهد و اجازه دهد که عراق از ایران شکست بخورد،

۲- دخالت و حمایت از عراق، یکی را انتخاب نماید. در ژوئن ۱۹۸۲، ریگان تصمیم گرفت که امریکا نمی تواند شکست عراق را تحمل کند.

از این رو ریگان تصمیم گرفت که هر اقدام ضروری و قانونی را برای جلوگیری از شکست عراق به عمل آورد

سرنگونی رژیم صدام باعث نگرانی واشنگتن و کشورهای متحد عرب محافظه کار او گردید. در یکی از سندهای سیا که اخیراً از طبقه بندی خارج شده و در دسترس عموم قرار گرفته، است تحلیل امریکا را از روند جنگ و عواقب آن نشان می دهد:

"عراق اساساً جنگ را به ایران باخته است. نگرانی اصلی بغداد اکنون پیشگیری از تهاجم ایران است. عراقی ها حتی با همکاری سایر اعراب نیز نمی توانند این وضعیت نظامی را تغییر دهند. رژیم صدام حسین به شدت آسیب دیده است. اما با توجه به این شرایط به وجود آمده، سرنگونی وی چندان قریب الوقوع به نظر نمی رسد" (۸۱).

این سند سپس به تبعات مثبت و منفی ادامه جنگ و تهاجم احتمالی ایران به عراق پرداخته و خاطر نشان می کند که این جنگ منجر، به تضعیف اتحاد اعراب علیه اسرائیل و کاهش مخالفت کشورهای میانه روی عرب با حضور نظامی امریکا در خلیج فارس شده است. در این سند، یکی دیگر از ابعاد مثبت جنگ، کمک قاهره به بغداد و بازگشت مصر به جهان عرب ذکر شده است. مصر پس از امضای قرارداد صلح کمپ دیوید با اسرائیل از سوی بیشتر کشورهای عربی طرد شد. سازمان سیا صریحاً ادامه جنگ و یا حتی کشمکش های مرزی بین ایران و عراق را در جهت منافع امریکا دانسته است. این سند همچنین می افزاید چنانچه درگیری بین ایران و عراق گسترش یابد، کشورهای میانه روی عرب اعتماد خود را به امریکا از دست خواهند داد و فشار بیشتری به واشنگتن برای متوقف کردن تهران اعمال خواهند کرد.

بنابراین دولت امریکا در این مرحله از جنگ با استفاده از

عراق حمایت نکرد، هر چند که با تجاوز عراق نیز مخالفتی نکرد. از نظر کاخ سفید، در این برهه از جنگ نه تنها عراق، اهداف امریکا را در جنگ با ایران پیش می برد، بلکه آرام آرام، عراق در روابط اقتصادی و نظامی خود از اتحاد شوروی دور می گشت و به امریکا نزدیک می شد. دقیقاً همان روشی که رئیس جمهور مصر (۱۹۷۰)، انور سادات به کار گرفت.

در این دوره، عراق خود را برای اهداف شوم آینده آماده می کرد. یک سند آژانس اطلاعات دفاعی امریکا دلالت بر این دارد که عراق از دهه ۱۹۷۰ به طور فعالانه ای در پی تحصیل جنگ افزارهای شیمیایی بوده است (۲). روزنامه ایندپندنت نیز گزارش کرد که وزارت کشور عراق طی دستورالعمل شماره ۲۸۸۴، دستور بازداشت پنج هزار نفر اغلب اکراد دارای ریشه ایرانی و میانگین سنی ۱۸ تا ۲۸ [سال] را صادر کرد. این دستگیر شدگان هیچ وقت دوباره دیده نشدند (۳). در تحقیقاتی که روزنامه ایندپندنت از پناهندگان کرد مقیم لندن نیز انجام داد، آن ها معتقد بودند که پنج هزار نفر مزبور به عنوان طعمه آزمایشگاهی در آزمایشگاه های تسلیحات شیمیایی رژیم صدام قتل عام شدند (۴). مواضع ضد ایرانی رژیم صدام بعد از انقلاب اسلامی به گونه ای بود که "هوارد تیچر" یکی از مقامات ارشد شورای امنیت ملی کابینه ریگان در اظهاریه رسمی خود در دادگاه محلی فلوریدا به عنوان یکی از شهود کمک تسلیحاتی امریکا به رژیم صدام، اظهار کند:

"پرزیدنت ریگان در سال ۱۹۸۲ تصمیم گرفته که از هر راه ممکن، جلوی شکست عراق را در جنگ بگیرد" (۶).

چنین اظهار نظری نشانه اطمینان و خشنودی دولت امریکا از تغییر جهت سیاست خارجی عراق از یک دولت کاملاً در جرگه شرق، به کشور متمایل به غرب بود.

مرحله دوم

مرحله دوم موضع گیری امریکا در جریان جنگ تحمیلی را می توان متعاقب فتح خرمشهر و عقب راندن نیروهای عراقی به مرزهای بین المللی توسط رزمندگان اسلام جست و جو کرد. در این برهه، ایران از حالت تدافعی به تهاجمی بر علیه عراق تغییر یافت و دولت امریکا سعی نمود که کمک بیشتری به ارتش عقب زده عراق نماید. امریکا ضمن پی بردن به پیامدهای سیاسی و ژئوپولیتیکی شکست صدام در جنگ تحمیلی، مبادرت به برقراری روابط دیپلماتیک با بغداد و حمایت آشکار از عراق نمود. در این راستا امریکا سعی کرد که رژیم های وابسته عرب را نیز تشویق به حمایت مالی و تسلیحاتی از عراق بنماید. هراس شکست عراق و حتی

متحدین خود در خاورمیانه، شروع به فرستادن کمک‌های نظامی به عراق نمود. اردن، کویت، عربستان و مصر تجهیزات عدیده نظامی شامل هلی‌کوپتر، بمب، توپ هویتر و غیره با تأیید مخفیانه دولت ریگان در اختیار عراق قرار دادند. ایتالیا نیز تجهیزات نظامی در اختیار عراق داد؛ گفته می‌شود اقدام ایتالیا به دنبال درخواست شخصی ریگان از "جولیو آندرئوتی" نخست‌وزیر وقت ایتالیا انجام گرفت (۱۸).

در این زمان، ریگان بنا به توصیه "ویلیام کیسی" رئیس وقت سیا به وزارت دفاع و سازمان سیا دستور داده است که از عراق حمایت اطلاعاتی و سخت‌افزاری به عمل آورند. "هوارد تیچر" یکی از مقامات دفتر امنیت ملی دوره ریگان خاطرنشان می‌سازد که کیسی پیش‌تاز تلاش‌های مربوط به اطمینان‌یابی از وجود جنگ‌افزار، مهمات و امکانات خودرویی کافی در عراق برای شکست نخوردن جنگ در برابر ایران بوده است (۸). دولت ریگان به رغم اعتراض شدید کنگره، عراق را از فهرست کشورهای حامی تروریسم حذف کرد. این امر راه را برای حمایت تسلیحاتی آمریکا از عراق در آینده هموار کرد (۶۰).

این در حالی بود که بعد از فتح خرمشهر و شکست‌های پی‌درپی عراق، آمریکا احساس می‌کرد که می‌باید شدت عمل بیش‌تری در حمایت از عراق نشان دهد. از این رو، ریگان مجبور شد بین دو گزینه زیر:

۱- آمریکا به بی‌طرفی ادامه دهد و اجازه دهد که عراق از ایران شکست بخورد،

۲- دخالت و حمایت از عراق، یکی را انتخاب نماید. در ژوئن ۱۹۸۲، ریگان تصمیم گرفت که آمریکا نمی‌تواند شکست عراق را تحمل کند. از این رو ریگان تصمیم گرفت که هر اقدام ضروری و قانونی را برای جلوگیری از شکست عراق به عمل آورد (۹).

ریگان در روزهای ۲۰ و ۱۹ دسامبر ۱۹۸۳، هیأت سیاسی خاورمیانه خود را به بغداد اعزام کرد. "دونالد رامسفلد" به همراه نامه‌ای کتبی جهت بازگشایی روابط دیپلماتیک که بعد از جنگ ۱۹۷۶ اعراب و اسرائیل محدود شده بود، وارد بغداد شد. وی مشخصاً به مدت ۹۰ دقیقه با صدام جهت برقراری روابط دیپلماتیک آمریکا و عراق ملاقات کرد. رامسفلد همچنین علاقه آمریکا را در احداث خط لوله نفت عراق - بندر عقبه اعلام می‌کند. رامسفلد به استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی هیچ اشاره‌ای نمی‌کند. بعد از ملاقات وی با صدام، رامسفلد با طارق عزیز وزیر خارجه عراق نیز دیدار می‌کند. آن‌ها توافق می‌کنند که "امریکا و عراق علایق

مشترک زیادی دارند". دو دهه بعد از این ملاقات تاریخی، رامسفلد در ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۲ به کنگره آمریکا در این باره توضیح داد (۲۹). رامسفلد مجدداً در ۲۴ مارس ۱۹۸۴ سفر دیگری به بغداد می‌نماید. درست همان روزی که سازمان ملل خبر استفاده ارتش عراق از گازهای سمی و بمب‌های شیمیایی بر علیه ایران را اعلام نمود، رامسفلد و وزیر خارجه عراق طارق عزیز در حال مذاکره در بغداد بودند. یک روز قبل از آن هم دولت ایران ادعا کرد که عراق به وسیله بمب‌های شیمیایی ۶۰۰ سرباز ایرانی را مسموم کرده است (۴۲). هیچ شکی نیست که دولت آمریکا از استفاده بمب‌های شیمیایی به وسیله ارتش عراق مطلع بوده و در ۵ مارس ۱۹۸۴ وزارت خارجه آمریکا با صدور اعلامیه علنی، استفاده عراق را از سلاح‌های شیمیایی محکوم کرد (۳۷). یک تلگرام وزارت خارجه آمریکا اعلام می‌دارد: "ایالات متحده به این نتیجه رسیده است که شواهد موجود، اتهامات ایران را مبنی بر استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی تأیید می‌کند" (۳۸).

در حالی که ایران تلاش داشت پیش‌نویس قطعنامه‌ای را برای محکومیت استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی از تصویب شورای امنیت بگذرانند، به نماینده آمریکا در سازمان ملل توصیه شد که تلاش کند درخواست ایران رد شود و اگر چنین کاری ممکن نباشد، رأی ممتنع بدهد. سفیر عراق نیز با سفیر آمریکا در سازمان ملل ملاقات کرد و از وی خواست که نسبت به مسئله استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی خویشتن‌داری شود (۵۴). در ۳۰ مارس ۱۹۸۴، هیأت رئیسه شورای امنیت سازمان ملل با صدور بیانیه‌ای بدون نام بردن کشور، استفاده از سلاح‌های شیمیایی را در جنگ ایران و عراق تقبیح کرد. در حالی که ایران خواستار صدور قطعنامه الزام‌آور در محکومیت استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی علیه ایران شده بود. جالب این است که یک روز قبل از این، طی دیدار دیپلمات‌های عراقی (کاظم حمدون) و آمریکایی (جیمز پلاک)، طرف آمریکایی ابراز داشت که هیچ قطعنامه الزام‌آوری صادر نخواهد شد و در بیانیه نیز نامی از عراق برده نخواهد شد. در یادداشتی که برای وزارت خارجه آمریکا ارسال گردید، جیمز پلاک متذکر شد که "بیانیه هیأت رئیسه شورای امنیت سازمان ملل هر سه عنصر مورد نظر کاظم حمدون را در بر گرفته است" (۴۸).

در دست داشتن سلاح‌های کشتار جمعی غیرقانونی و استفاده از آن‌ها در جنگ ایران و عراق، هیچ‌گاه تأثیری در رشد، همکاری و علاقه‌مندی رامسفلد و دولت آمریکا با رژیم دیکتاتور عراق نداشت (۴۳). در نوامبر ۱۹۸۴، دولت آمریکا و عراق رسماً روابط دیپلماتیک

خود را آغاز کردند (۵۸).

مرحله سوم

مرحله سوم دخالت‌های آمریکا در جنگ تحمیلی را می‌توان متعاقب فتح فاو توسط رزمندگان ایرانی مورد تحلیل قرار داد. حمله به اماکن غیرنظامی و شهرها از طرف عراق و شرایط جبهه‌ها، ایران را ناگزیر ساخت که با تغییر استراتژی جنگی، در تاریخ ۱۳۶۴/۱۱/۲۰ عملیاتی را در منطقه "فاو" اجرا نماید. پاتک‌های عراق در این عملیات ۷۵ روز بدون وقفه به طول انجامید و هوایم‌های آواکس آمریکا اطلاعات نظامی را به عراق می‌دادند (۵۵). عراق در تلاشی بدفراجم برای بازپس‌گیری فاو از سلاح‌های شیمیایی علیه ایرانی‌ها استفاده کرد. تیم تحقیق سازمان ملل با بررسی جنازه ۷۰۰ ایرانی پی برد که آن‌ها در پی استنشاق گاز خردل و اعصاب جان باختند (۶۲). ستوان "ریک فرانکونا" از افسران اطلاعاتی آمریکا در بازدید از منطقه فاو گزارش کرد:

"عراقی‌ها چنان منطقه را آلوده کرده بودند که بعضی افسران عراقی از ترس انتقال این آلودگی توسط باد در پی ایمن‌سازی خود با انواع تزیقات بودند" (۷۲).

"والتر لنگر" یک افسر اطلاعاتی آمریکا که گفته می‌شود به عراق رفته بود این گونه می‌گوید: "استفاده از بمب‌های شیمیایی آن قدر مهم نبود، امر مهم پیشرفت نیروهای ایرانی در شبه جزیره فاو و صدور انقلاب به کویت و عربستان سعودی بود که باید متوقف می‌شد."

۵۰۰۰ کشته به جا گذاشت، دولت واشینگتن در طی این عملیات آرام بوده و هیچ اقدامی نکرد و حتی به نحو مضحکی داستان متهم ساختن ایران را در استفاده از سلاح‌های شیمیایی در رسانه‌ها پرورداند، دولت ریگان با پرورش این داستان قصد داشت که سرزنش‌ها از عراق به سمت ایران تغییر جهت نماید. گفته می‌شود که داستان اخیر "در پنتاگون جعل شده است." یک سند غیرطبقه‌بندی شده وزارت خارجه آمریکا می‌گوید که "دیپلمات‌های آمریکا رهنمودهایی دریافت کردند که تا این داستان جعلی را به متحدین آمریکا القاء کنند و از توضیح جزئیات خودداری نمایند (۷۷)". در حالی که، به درخواست کمیته روابط خارجی سنای آمریکا، یک هیأت امریکایی با سفر به ترکیه، "کاربرد سلاح‌های شیمیایی عراق علیه اکراد این کشور را تأیید کرد." (۷۹) قبلاً نیز "جرج شولتز" وزیر خارجه وقت آمریکا با بی‌اهمیت خواندن اتهامات علیه عراق، استدلال می‌کند که مصاحبه با چند کرد در ترکیه یا جاهای دیگر "اتهامات علیه دولت صدام حسین را قطعاً تأیید نمی‌کند" (۸۰). در حالی که در سال ۲۰۰۳، بعضی از دولت‌مردان امریکایی این حمله وحشیانه عراق را یکی از دلایل حمله به عراق و سقوط صدام در سال ۲۰۰۳ می‌دانند.

چهار ماه پس از کشتار کردستان، "کمپانی بکتل" قرارداد ساخت تأسیسات پتروشیمی را با عراق امضا کرد. این کارخانه قادر به تولید مواد لازم بمب‌های شیمیایی می‌باشد. در ۸ سپتامبر ۱۹۸۸، سنای آمریکا قانون منع کشتار جمعی را تصویب کرد که می‌توانست باعث تحریم و منع صادرات به عراق گردد. دولت ریگان این مصوبه را ناقص و غیرقابل اجرا خواند و با آن مخالفت کرد. کاخ سفید با نفوذ خود این قانون را معلق کرد. هر چند که، پس از تصویب نهایی از اجرای آن خودداری کرد (۸۲).

یک مأمور اف.بی.آی در اگوست ۱۹۸۹، در بازرسی یکی از شعبات بانک ایتالیایی در آتلانتا، مقدار زیادی مدارک جعلی و تقلبی وام‌های تضمینی و وام‌های پنهانی به عراق که میلیارد دلار ارزش داشت، کشف کرد. مدیر شعبه این بانک در آتلانتا، "گریس دروگال" کسی بود که از این وام‌های تضمینی کشاورزی استفاده می‌کرد و آن‌ها را در جهت خرید اسلحه و مهمات مصرف می‌نمود (۵۹). در

سرانجام ارتش عراق با ناامیدی از بازپس‌گیری منطقه عملیات، حملات خود را متوقف ساخت. فتح فاو گذشته از آثار و نتایج برجسته نظامی و سیاسی که در پی داشت، قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر را تثبیت کرد؛ ولی رویارویی مستقیم آمریکا با ایران را نیز به همراه آورد و در دنیای غرب و منطقه، این نگرانی به وجود آمد که ایران در جنگ برنده خواهد شد.

"والتر لنگر" یک افسر اطلاعاتی آمریکا که گفته می‌شود به عراق رفته بود این گونه می‌گوید:

"استفاده از بمب‌های شیمیایی آن قدر مهم نبود، امر مهم پیشرفت نیروهای ایرانی در شبه جزیره فاو و صدور انقلاب به کویت و عربستان سعودی بود که باید متوقف می‌شد."

از این زمان، آمریکا با آهنگی مضاعف به تسریع کمک‌های همه‌جانبه سیاسی، اقتصادی، تکنولوژیکی و مالی پرداخت. حتی در ۱۶ مارس ۱۹۸۸، وقتی که نیروهای عراقی حمله شیمیایی خود را بر علیه مردم کردستان آغاز کردند و این حمله در حلبچه بیش از

"هاوارد تیچر"

یکی از مقامات دفتر امنیت ملی دوره ریگان
خاطر نشان می‌سازد که کیسی پیش‌تاز
تلاش‌های مربوط به اطمینان‌یابی از وجود
جنگ افزار، مهمات و امکانات خودرویی کافی
در عراق برای شکست نخوردن جنگ در
برابر ایران بوده است. امریکا به حمایت از
عراق تا ۱۹۸۸ ادامه داد

وقت دوباره دیده نشدند (۳).

اواخر تابستان ۱۹۸۰

تحقیقاتی که روزنامه ایندپندنت از پناهندگان کرد مقیم لندن
انجام داد نشان می‌دهد که پنج هزار نفر کرد دستگیر شده مزبور به
عنوان طعمه آزمایشگاهی در آزمایشگاه‌های تسلیحات شیمیایی
رژیم صدام قتل عام شدند (۴).

سپتامبر ۱۹۸۰

عراق به ایران تجاوز می‌کند.

۱۹۸۱

"هنری کیسینجر" در سال ۱۹۸۱ با صراحت اعلام کرد که "نفع
نهایی امریکا در این است که هر دو طرف شکست بخورند" (۵).

۱۹۸۲

طبق برخی مدارک و محاسبات، عراق هم اکنون مبادرت به
استفاده از تسلیحات شیمیایی کرده است. اما ایران مدعی است که
استفاده از این سلاح‌ها از سال ۱۹۸۱ آغاز شده است (۷).

۱۹۸۲

ریگان بنا بر توصیه "ویلیام کیسی" رئیس وقت سیا به وزارت
دفاع و سازمان سیا دستور داده است که از عراق حمایت اطلاعاتی و
سخت‌افزاری به عمل آورند. "هاوارد تیچر" یکی از مقامات دفتر
امنیت ملی دوره ریگان خاطر نشان می‌سازد که کیسی پیش‌تاز
تلاش‌های مربوط به اطمینان‌یابی از وجود جنگ‌افزار، مهمات و
امکانات خودرویی کافی در عراق برای شکست نخوردن جنگ در
برابر ایران بوده است. امریکا به حمایت از عراق تا ۱۹۸۸ ادامه داد
(۸).

فوریه ۱۹۸۲:

دولت ریگان به رغم اعتراض شدید کنگره، عراق را از فهرست

۲۲ اکتبر ۱۹۸۹، رئیس‌جمهور امریکا (جرج بوش پدر) سند محرمانه
"تصمیم امنیت ملی ۲۶" را امضا کرد که در آن آمده است:

"روابط عادی امریکا و عراق در جهت منافع طولانی مدت
منطقه در حفظ ثبات خلیج فارس و خاورمیانه خواهد بود. امریکا باید
با ارائه کمک‌های اقتصادی و سیاسی به عراق باعث تأثیر در رفتار
عراق و افزایش نفوذ در آن گردد. ما باید دنبال کننده آن شرایطی
باشیم که شرکت‌های امریکایی جهت بازسازی عراق بتوانند در آن
مشارکت داشته باشند" (۸۲).

مرحله چهارم

در مرحله چهارم، وقتی ایالات متحده حمایت‌های قبلی از عراق
را کافی ندید به دخالت مستقیم نظامی علیه ایران مبادرت کرد. این
دخالت به بهانه امنیت کشتیرانی در خلیج فارس صورت می‌گرفت،
در حالی که بخش اعظم ناامنی در خلیج فارس از سوی عراق ناشی
می‌شد نه ایران. در این مرحله، امریکا ضمن تشدید حمایت‌های
قبلی از عراق، برخی سکوه‌های نفتی ایران را نابود کرد و با نیروی
دریایی ایران نیز برخورد نظامی پیدا کرد. حتی با ساقط کردن
هواپیمای مسافربری ایران بر فراز خلیج فارس، عزم خود را در
حمایت نظامی از عراق به دولت ایران نشان داد. در این رابطه، "سام
نان"، سناتور اسبق امریکا، اعتراف کرده است که ۷۰٪ ناامنی در خلیج
فارس از طرف عراق بود، در حالی که امریکا نوک پیکان حمله را
متوجه ایران کرده است (۵). در پایان جنگ ایران و عراق، امریکا
می‌دانست که چه هیولایی از صدام ساخته است؛ لذا در نتیجه
حوادث کویت، اشغال نظامی عراق در سال ۲۰۰۳ و نهایتاً در لحظات
پایانی سال ۲۰۰۶، بسیاری از حرف‌های ناگفته از دخالت‌های امریکا
در جنگ تحمیلی با اعدام صدام به گور برده شد.

گاهنامه دخالت امریکا در جنگ تحمیلی*

۱۹۷۹

وزارت خارجه امریکا، عراق را در فهرست کشورهای حامی
تروریسم قرار داده است (۱).

۱۹۸۰

یک سند آژانس اطلاعات دفاعی امریکا دلالت بر این دارد که
عراق از دهه ۱۹۷۰ به طور فعالانه‌ای در پی تحصیل جنگ‌افزارهای
شیمیایی بوده است (۲).

۱۰ آوریل ۱۹۸۰

وزارت کشور عراق طی دستورالعمل شماره ۲۸۸۴، دستور
بازداشت پنج هزار نفر اغلب اکراد دارای ریشه ایرانی و دارای
میانگین سنی ۱۸ تا ۲۸ سال را صادر کرد. این دستگیر شدگان هیچ

کشورهای حامی تروریسم حذف کرد. این امر راه را برای حمایت تسلیحاتی آمریکا از عراق در آینده هموار کرد (۸).

می و ژوئن ۱۹۸۲:

ایران موفق شده است که شکافی در صفوف دفاعی عراق در جبهه بصره ایجاد کند و این به معنی عزم تهران در اشغال بصره و تقسیم عراق است. طبق اقرارنامه ۱۹۹۵، هوارد تیچر، حمله موفقیت آمیز ایران می توانست منجر به تسلط ایران به منابع عظیم انرژی گردد و این درست چیزی بود که آمریکا از آن می هراسید. اطلاعات دولت آمریکا و همچنین تصاویر ماهواره‌ای به ایجاد چنین شکافی و تجمع نیروهای ایرانی صحنه می گذاشت. تیچر در ادامه می گوید: "در این زمان، آمریکای شما در جنگ بی طرف بود. ریگان مجبور شد بین دو گزینه زیر:

۱- آمریکا به بی طرفی ادامه دهد و اجازه دهد که عراق از ایران شکست بخورد،

۲- دخالت و حمایت از عراق، یکی را انتخاب نماید. در ژوئن ۱۹۸۲، ریگان تصمیم گرفت که آمریکا نمی تواند شکست عراق را تحمل کند؛ از این رو ریگان تصمیم گرفت که هر اقدام ضروری و قانونی را برای جلوگیری از شکست عراق به عمل آورد" (۹).

ژوئن ۱۹۸۲

ریگان با صدور رهنمود امنیت ملی، تعهد آمریکا را در حمایت از عراق برای جلوگیری از پیروزی ایران ابلاغ می کند. این دستورالعمل توسط دستیاران امنیت ملی ریگان یعنی "جفری کمپ" و "هوارد تیچر" نوشته شده بود (۱۰).

جولای ۱۹۸۲

عراق از سلاح‌های شیمیایی علیه نیروهای ایرانی استفاده می کند (۱۱).

اکتبر ۱۹۸۲

نیروهای عراقی به دستور صدام علیه نیروهای ایرانی در جبهه مندلی از سلاح‌های شیمیایی استفاده کردند (۱۲).

دسامبر ۱۹۸۲

شعبه کارخانه هلی کوپتر سازی بل در ایتالیا به سفارت آمریکا در

استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی علیه نیروهای ایرانی افزایش چشمگیری یافته است. آمریکا از اقدام عراق به استفاده از سلاح‌های شیمیایی در اواخر همین سال (۱۹۸۳) مطلع شده است.

رم اطلاع داد که این کارخانه از درخواست عراقی‌ها را مبنی بر تسلیم هلی کوپترهای تازه خریداری شده خودداری کرده است (۱۳).

۱۹۸۳

استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی علیه نیروهای ایرانی افزایش چشمگیری یافته است. آمریکا از اقدام عراق به استفاده از سلاح‌های شیمیایی در اواخر همین سال (۱۹۸۳) مطلع شده است (۱۴).

۱۹۸۳

دولت آمریکا فروش ۶۰ فروند هلی کوپتر غیرنظامی Hughes را به عراق تأیید کرده است. هر چند که خوب می داند که این هلی کوپترها با کمترین تلاش به استفاده نظامی تبدیل خواهند شد. منتقدان می گویند که آمریکا در پوشش فروش غیرنظامی، به عراق کمک نظامی می کند (۱۵).

۱۹۸۳

دیپلمات‌های ایرانی در سازمان ملل، اسناد و عکس‌های دل خراش قربانیان شیمیایی خود را توسط عراق ارائه کردند (۱۶).

۱۹۸۳

"هوارد بالدريج" وزیر خزانهداری و "جورج شولتز" وزیر خارجه آمریکا توافق "شورای امنیت ملی آمریکا" را به رغم مخالفت برخی اعضای آن جهت فروش ۱۰ فروند هلی کوپتر بل به عراق جلب کردند. ادعا شد که قرار است این هلی کوپترها برای سم پاشی باغات و مزارع استفاده شوند، ولی بعداً معلوم شد که آن‌ها برای حمله شیمیایی سربازان ایرانی و بعضاً افراد در ۱۹۸۸ استفاده گردید (۱۷).

۱۹۸۳

اردن، کویت، عربستان و مصر تجهیزات عدیده نظامی شامل هلی کوپتر، بمب، هویتزر و غیره با تأیید سری دولت ریگان در اختیار عراق قرار دادند. ایتالیا نیز تجهیزات نظامی در اختیار عراق قرار داده است. این اقدام ایتالیا به دنبال درخواست شخصی ریگان از "جولیو آندرتوتی" نخست وزیر ایتالیا انجام گرفت (۱۸).

۱۲ آوریل ۱۹۸۳

عراق به ایران هشدار داد که "از سلاح‌های جدیدی ... که برای اولین بار در جنگ استفاده می شود و در حملات قبلی به دلایل اخلاقی و انسان دوستانه استفاده نگردید ... و آن‌ها هر جنبه‌ای را ناپدید خواهند کرد، استفاده خواهد کرد" (۱۹)

ژوئن ۱۹۸۳

دولت کره جنوبی به وزارت خارجه آمریکا اطلاع داد که

۲۹ فوریه ۱۹۸۴

مدیر عامل شرکت بچتل در یک یادداشت درون سازمانی یادآور گردید که "وزارت خارجہ امریکا فشار زیادی (به این شرکت) جهت تخصیص اعتبار بیشتر برای پروژه خط لوله نفت عراق - عقبه اعمال می کند"

درخواستی را از عراق جهت نظامی کردن هلی کوپترهای این کشور
داشته است (۲۰).

جولای و اوت ۱۹۸۳

عراق از "سلاح‌های شیمیایی کشنده علیه... نیروهای ایرانی
در جبهه حاج عمران استفاده کرد." (۲۱).

۲۱ اکتبر ۱۹۸۳

یک هواپیمای عراقی در نزدیکی روستای ایرانی "بدمجان"
بمب شیمیایی فرو ریخت. سعید رجایی خراسانی، نماینده ایران در
سازمان ملل مدعی است: "قوم سفیدی در منطقه پخش شده است
و موجب زخم‌های پوستی و نابینایی مردم حوالی منطقه گردیده و
۱۱ نفر نیز جان باختند." (۲۲).

۱ نوامبر ۱۹۸۳

یکی از مقامات وزارت خارجہ امریکا به نام "جانانان تی. هو" به
وزیر خارجہ، جرج شولتز، گفته است که گزارشات اطلاعاتی حاکی
از آن است که نیروهای صدام حسین "تقریباً هر روز از سلاح‌های
شیمیایی علیه دشمنان ایرانی خود استفاده می کند" (۲۳).

۲۱ نوامبر ۱۹۸۳

جانانان تی. هو طی یادداشتی به وزیر دفاع امریکا، "لورنس
ایگلبرگر" گزارش داده است منابع اطلاعاتی امریکا ثابت کرده اند که
"عراق به توانایی تولید سلاح‌های هسته‌ای در وهله اول به کمک
شرکت‌های غربی و احتمالاً شعبه خارجی یک شرکت چند ملیتی
امریکایی رسیده است." در این یادداشت آمده است که عراق از این
سلاح‌ها علیه ایرانی‌ها و اکراد استفاده می کند. او همچنین
خاطر نشان می سازد که برای جلوگیری از استفاده عراق از این
سلاح‌ها "امریکا سعی می کند مستقیماً با عراق در این زمینه تماس
بگیرد. بدون این که بهانه‌ای جهت تبلیغات تهران علیه عراق دست
دهد." این یادداشت همچنین اذعان می کند که امریکا به جهت
موضع بی طرفی، حساسیت منابع اطلاعاتی و احتمال پایین
نتیجه بخشی، دخالتی در برنامه تولید سلاح شیمیایی عراق نداشته

است (۲۴).

۲۶ نوامبر ۱۹۸۳

ریگان رهنمود امنیت ملی به شماره ۱۱۴ را در خصوص سیاست
امریکا نسبت به جنگ ایران و عراق صادر کرد. این سند بدون هیچ
اشاره‌ای به استفاده عراق از جنگ‌افزارهای شیمیایی، خواستار
همکاری نظامی منطقه‌ای ایالات متحده جهت حفظ تسهیلات
نفتی و تقویت توان مندی نظامی امریکا در منطق گردید. این
رهنمود می گوید:

"به دلیل اثرات واقعی و روانی توقف جریان نفت از خلیج فارس
به نظام اقتصاد بین‌المللی، ما می‌بایست از آمادگی خودمان جهت
مقابله فوری با اعمالی که با هدف قطع جریان نفت صورت
می‌گیرند، اطمینان حاصل کنیم" (۲۵).

دسامبر ۱۹۸۳

در اواخر ۱۹۸۳، ۶۰ فروند هلی کوپتر پدافندی ام. دی. ۵۰۰ به
رغم اعتراض چهار سناتور جمهوری خواه به عراق ارسال شده است.
وزارت بازرگانی امریکا تأیید کرده است که صادرات هواپیماهای با
وزن کمتر از ۱۰۰۰۰ پوند به عراق، به مجوز دولت امریکا احتیاج ندارد
(۲۶).

۲ دسامبر ۱۹۸۳

وزارت خارجہ امریکا مقامات "شرکت نفتی بچتل" را به
واشنگتن دعوت کردند تا درباره احداث خط لوله نفت عراق - بندر
عقبه (اردن) به بحث بنشینند. جرج شولتز وزیر خارجہ فعلی امریکا
قبلاً رئیس شرکت بچتل بود (۲۷).

۱۹ دسامبر ۱۹۸۳

ریگان هیأت امریکایی به ریاست دونالد رامسفلد را جهت
برقراری روابط کامل دیپلماتیک بین بغداد - واشنگتن به عراق اعزام
داشت (۲۸).

۲۰ دسامبر ۱۹۸۳

"دونالد رامسفلد" نماینده مخصوص امریکا به عراق رفت. وی
به مدت ۹۰ دقیقه با صدام جهت برقراری روابط دیپلماتیک امریکا
و عراق ملاقات می کند. رامسفلد همچنین علاقه امریکا را در
احداث خط لوله نفت عراق - بندر عقبه اعلام می کند. رامسفلد به
استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی هیچ اشاره‌ای نمی کند. بعد از
ملاقات وی با صدام، رامسفلد با طارق عزیز وزیر خارجہ عراق نیز
دیدار می کند. آن‌ها توافق می کنند که "امریکا و عراق علایق
مشترک زیادی دارند." او به طارق عزیز به طور خلاصه نگرانی
امریکا را درباره سلاح‌های شیمیایی عراق... اعلام کرده و توضیح

می‌دهد که تلاش‌های آمریکا جهت کمک به عراق تحت محدودیت عواملی که آمریکا را با دشواری مواجه کرده، قرار گرفته است. دو دهه بعد از این ملاقات تاریخی، رامسفلد در ۱۹ سپتامبر ۲۰۰۲ به کنگره آمریکا در این باره توضیح داد. (۲۹).

اواخر ۱۹۸۳

منابع اطلاعاتی آمریکا حکایت از روند فزاینده استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی دارد (۳۰).

۱۹۸۴

سازمان سیا به طور مخفیانه به مقامات اطلاعاتی عراق درباره نحوه استفاده از گاز خردل علیه ایرانی‌ها اطلاعات می‌دهد (۳۱).

فوریه ۱۹۴

یک سخن‌گوی نظامی عراق به ایران هشدار داده است: "متجاوزان باید بدانند که برای هر حشره مضره حشره‌کشی است که می‌تواند آن را از پای درآورد... و عراق این حشره‌کش را در اختیار دارد." (۳۲)

فوریه ۱۹۸۴

روزنامه‌نگاران غربی که از جنگ ایران و عراق گزارش می‌کنند، استفاده از سلاح‌های شیمیایی را تأیید کردند (۳۳).

۲۹ فوریه ۱۹۸۴

مدیر عامل شرکت بچتل در یک یادداشت درون سازمانی یادآور گردید که "وزارت خارجه آمریکا فشار زیادی (به این شرکت) جهت تخصیص اعتبار بیشتر برای پروژه خط لوله نفت عراق - عقبه اعمال می‌کند" (۳۴).

مارس ۱۹۸۴

سازمان ملل کارشناسانی را جهت بررسی استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی به منطقه جنگی اعزام کرد (۳۵).

مارس ۱۹۸۴

پزشکان اروپایی مصدوم شدن سربازان ایرانی به گاز خردل را تأیید کردند (۳۶).

۵ مارس ۱۹۸۴

وزارت خارجه آمریکا با صدور اعلامیه علنی، استفاده عراق را از سلاح‌های شیمیایی محکوم کرد (۳۷).

۶ مارس ۱۹۸۴

یک تلگرام وزارت خارجه آمریکا اعلام می‌دارد: "ایالات متحده به این نتیجه رسیده است که شواهد موجود اتهامات ایران را مبنی بر استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی تأیید می‌کند" (۳۸).

۹ مارس ۱۹۸۴

"فرانک ریگیساردون" یک مقام وزارت خارجه آمریکا از "بانک صادرات و واردات آمریکا" می‌خواهد که "برای مقاصد روابط خارجی آمریکا" به عراق وام‌های کوتاه‌مدت بدهد (۳۹).

۱۵ مارس ۱۹۸۴

لورنس ایگلبرگر، وزیر دفاع آمریکا با "عصمت کتانی" دیپلمات عراقی ملاقات می‌کند تا تأثیر منفی اعلامیه اخیر وزارت خارجه آمریکا را در محکومیت استفاده از سلاح‌های شیمیایی عراق علیه ایران بر روابط بغداد - واشنگتن، به حداقل برساند. جورج شولتز، وزیر خارجه نیز در این ملاقات حضور داشت.

وزارت خارجه آمریکا سپس متن مذاکرات این نشست را به سفارت‌خانه‌های آمریکا در خاورمیانه ارسال داشت. "ایگلبرگر، عصمت کتانی را به گوشه‌ای برد و پیام دولت آمریکا را به او اعلام داشت: سیاست ما مبنی بر مخالفت به کارگیری سلاح‌های شیمیایی ایجاب می‌کند که بیانیه ۵ مارس (محکومیت عراق) را صادر نماییم. این بیانیه هدفش کمک تبلیغاتی به (امام) خمینی نبود و دلالت بر تغییر سیاست آمریکا در جنگ ایران و عراق ندارد. آمریکا به تلاش‌هایش جهت جلوگیری از پیروزی ایران در جنگ ادامه خواهد داد و مؤکداً مایل به پیشرفت روابط با عراق است. وزیر خارجه در این هنگام وارد شد و بر مطالب مطروحه صحنه گذاشت" (۴۰).

۲۰ مارس ۱۹۸۴

مقامات اطلاعاتی آمریکا می‌گویند که آنها "مدارک متقنی دارند که عراق علیه ایران از گاز اعصاب استفاده کرده است و مراکز گسترده‌ای را برای تولید تسلیحات کشنده به اتمام رسانده است" (۴۱).

۲۳ مارس ۱۹۸۴

ایران، عراق را متهم کرده است که این کشور ۶۰۰ نفر از سربازان او را با گازهای خردل و تابون مصدوم کرده است (۴۲).

۱۹۸۵

جرج شولتز در تلاشی موفق از سناتور

جمهوری خواه به نام "هوارد برمان" می‌خواهد

که از تلاشش در قرار دادن عراق در فهرست

کشورهای حامی تروریسم دست بردارد.

شولتز استدلال می‌کند که عراق از تروریسم

بین‌الملل فاصله گرفته است

۲۴ مارس ۱۹۸۴

(۴۳)

۲۶ مارس ۱۹۸۴

دونالد رامسفلد به عراق سفر کرد و با طارق عزیز ملاقات نمود. وی طی سفرش به عراق، قضیه خط لوله عراق - عقبه، پیشنهاد کمک اسرائیل به عراق در جنگ علیه ایران و اظهار دولت ریگان از دریافت اعتبارات بانک صادرات و واردات توسط عراق را با مقامات عراقی در میان گذاشت (۴۴).

۲۶ مارس ۱۹۸۴

تحقیقات سازمان ملل از جبهه جنگ نشان داد که عراق از گاز خردل اعصاب علیه سربازان ایرانی استفاده کرده است. "متخصصان سازمان ملل اظهار داشتند که تحقیقات در عراق نشان می‌دهد که سلاح‌های شیمیایی به صورت بمباران هوایی استفاده شده است" (۴۵).

اواسط مارس ۱۹۸۴

ایران پیش‌نویس قطعنامه‌ای را برای محکومیت استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی آماده کرده است. به نماینده آمریکا در سازمان ملل توصیه شده که تلاش کند درخواست ایران رد شود و اگر چنین کاری ممکن نباشد رأی ممتنع بدهد. سفیر عراق با سفیر آمریکا در سازمان ملل ملاقات کرده است و از وی خواسته که نسبت به مسئله استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی خویشتن‌داری شود (۵۴).

۲۹ مارس ۱۹۸۴

طی ملاقاتی در اردن بین کاظم حمدون دیپلمات عراقی و جیمز پلاک دیپلمات امریکایی، دو طرف راجع به پیش‌نویس قطعنامه پیشنهادی ایران به شورای امنیت به بحث پرداختند. در این قطعنامه، ایران خواستار محکومیت جهانی عراق به خاطر استفاده از سلاح‌های شیمیایی گردیده است. در این دیدار، حمدون به پلاک گفت که عراق به جای قطعنامه شورای امنیت، صدور بیانیه از سوی هیأت رئیسه این شورا را ترجیح می‌دهد. او افزود عراق مایل است که چنین بیانیه‌ای شامل مفاد زیر باشد:

- ۱- به قطعنامه‌های پیشین شورا در خصوص جنگ اشاره گردد.
- ۲- خواستار پایان سریع جنگ از طریق آتش‌بس و مذاکره گردد.
- ۳- نامی از کشور خاص به عنوان مسئول استفاده از سلاح‌های شیمیایی برده نشود.

پلاک ضمن ارج گذاشتن به عراق، خواستار قطع خریدهای مربوط به سلاح‌های شیمیایی از شرکت‌های امریکایی توسط عراق گردید تا آمریکا دچار دردسر نشود. پلاک همچنین هشدار داد که

وزارت خارجه آمریکا، دونالد رامسفلد را که برای بار دیگر عازم عراق است توجیه می‌کند. در یادداشتی که شولتز برای رامسفلد می‌فرستد از کدورت عراقی‌ها نسبت به بیانیه وزارت خارجه آمریکا در محکومیت عراق جهت استفاده از سلاح‌های شیمیایی ابراز تأسف می‌شود و نسبت به آینده پروژه خط لوله نفت عراق - عقبه ابراز نگرانی می‌شود. شولتز خطاب به رامسفلد می‌نویسد: "دو حادثه از زمان آخرین سفرت به عراق جو را خراب کرده است: ۱ - عراق تنها اندکی توانسته حملات ایرانی‌ها را در جزیره نفت خیز مجنون دفع کند و متحمل خسارات زیادی شده است. ۲ - بیانیه ۵ مارس ما بر روابط دو کشور تأثیر منفی گذاشته است. هر چند که ما به آن‌ها گفتیم که این موضوع (استفاده عراقی‌ها از سلاح شیمیایی) دیر یا زود آشکار خواهد شد. با توجه به مشغولیت عراقی‌ها به جنگ و بیانیه اخیر ما، آن‌ها علاقه کمتری به بحث راجع به لبنان و منازعه اعراب و اسرائیل نشان خواهند داد، یا هر مسئله‌ای غیر از دست و پا زدن عراقی‌ها در جنگ. اگر صدام و طارق عزیز تقاضای شرکت وستینگهاوس را در مشارکت پروژه نیروگاه حرارتی عراق که قرار است توسط شرکت کره‌ای هیوندای انجام گیرد بپذیرند، این به معنی مسکوت گذاشتن پروژه خط لوله نفت عراق - عقبه خواهد بود. هر چند ایگلبرگر در ملاقات با عصمت کتانی سعی کرد قضیه بیانیه ۵ مارس را به گونه‌ای برای طرف عراقی حل و فصل کند، با این وصف. هنوز امید برای مشارکت مالی بانک صادرات و واردات آمریکا در پروژه خط لوله عراق - عقبه وجود دارد." در انتهای این یادداشت آمده است: "عراقی‌ها ثابت کردند که در فهم اهداف و رفتارهای ما دچار مشکل هستند. بیانیه ۵ مارس ممکن است آن‌ها را ترغیب کند که تحلیل عقلایی را کنار بگذارند و به این موضع بگردند که سیاست آمریکا اساساً در راستای اهداف اسرائیل است"

اکتبر ۱۹۸۶

طی ملاقاتی که بین طارق عزیز و نزار حمدون با ویلیام کیسی (رئیس سیا) صورت می‌گیرد به طرف عراقی اطمینان داده می‌شود که ارتباط اطلاعاتی سیا - عراق برای پیشبرد جنگ به عراق کمک می‌کند و عراق به خوبی خواهد توانست اهداف اقتصادی ایران را شناسایی کند

آوریل ۱۹۸۸

عراق برای باز پس گیری فاو از سلاح های شیمیایی استفاده کرد. ستوان ریک فرانکونا از افسران اطلاعاتی امریکا در بازدید از منطقه فاو گزارش کرد:
"عراقی ها چنان منطقه را آلوده کرده بودند که بعضی افسران عراقی از ترس انتقال این آلودگی توسط باد در پی ایمن سازی خود با انواع تزییقات بودند"

ایالات متحده بر این نکته که "ایران باید از ادامه حملات و تاکتیک های غیرانسانی و بی رحمانه منصرف شود نیز تأکید همسان نماید" (۴۹).

۱۰ آوریل ۱۹۸۴

نمایندگان شرکت هلی کوپتر سازی بل و مقامات وزارت خارجه امریکا، در محل دفتر حفاظت منافع عراق راجع به صدور ۲۰ تا ۲۵ فروند هلی کوپتر بل به عراق مذاکره کردند. در سندی که از سوی وزارت خارجه امریکا در ارتباط با این دیدار بیرون داده شد عنوان گردید که "نمایندگان بل کاملاً آگاه هستند که این هلی کوپترها به هیچ وجه قابل تبدیل به استفاده های نظامی نخواهند بود" (۵۰).

۹ می ۱۹۸۴

در یک یادداشت وزارت خارجه امریکا که از سوی مشاور مخصوص این وزارتخانه درخصوص سیاست عدم اشاعه و انرژی هسته ای برای وزیر خارجه تهیه گردید، آمده است که دولت امریکا در سیاست های خود درخصوص صدور قطعات و تجهیزات با استفاده دوگانه برای تأسیسات هسته ای عراق را مورد بازبینی قرار می دهد و نتایج بررسی های اولیه از ارسال چنین تجهیزاتی جانبداری می کند (۵۱).

۲۵ می ۱۹۸۴

"ج. بی. اسکات" یکی از مقامات شرکت بچتل طی یادداشتی به همکاران خود یادآور می شود: "مقامات ارشد امریکا بر اهمیت پروژه خط لوله عراق - عقبه آگاهند و رئیس جمهور نیز از این ایده حمایت می کند. این طرح دارای اهمیت ژئوپلیتیکی است و زمان برای پیش برد این طرح هم اکنون مهیا است..." (۵۲).

۲۱ ژوئن ۱۹۸۴

بانک صادرات و واردات امریکا تا سال ۱۹۵۶ با پرداخت اولیه

ایالات متحده درصدد بررسی صدور مجوز، جهت صدور پنج قلم تجهیزات شیمیایی به ایران و عراق است. پلاک گفت: "امریکا مایل نیست به عنوان منبع تأمین کننده تجهیزات مربوطه تولید سلاح های شیمیایی باشد. اما مجدداً تأکید کرد که واشنگتن نمی خواهد این مسئله بر روابط متقابل دو کشور سایه بیندازد (۴۶).

۳۰ مارس ۱۹۸۴

در کنفرانس خبری در وزارت خارجه امریکا، خبرنگاران سوآلاتی راجع به رابطه عراق و امریکا و استفاده بغداد از سلاح های شیمیایی مطرح کردند. خبرنگاری از سخنگوی وزارت خارجه پرسید: "تجهیزات شیمیایی مورد استفاده عراق، از سوی امریکا به این کشور صادر شده است؟" سخنگو پاسخ داد: "نه. دلیلی وجود ندارد که صادرات امریکا از سوی ایران و عراق در این ارتباط استفاده شده باشد." خبرنگار دیگری پرسید: "با توجه به یافته های شما مبنی بر استفاده عراق از گازهای اعصاب، آیا این مسئله بر روابط رو به افزایش عراق و امریکا تأثیر منفی خواهد گذاشت؟" سخنگو پاسخ داد: "نه. من از تغییر مواضع ما هیچ گونه اطلاعی ندارم. ما علاقه داریم که گفت و گو و نزدیک تری با عراق داشته باشیم" (۴۷).

۳۰ مارس ۱۹۸۴

هیأت رئیسه شورای امنیت سازمان ملل با صدور بیانیه ای بدون نام بردن کشوری، استفاده از سلاح های شیمیایی را در جنگ ایران و عراق محکوم کرد. در حالی که ایران خواستار صدور قطعنامه الزام آور در محکومیت استفاده عراق از سلاح های شیمیایی علیه ایران شده بود. جالب این است که یک روز قبل از این، طی دیدار دیپلمات های عراقی (کاظم حمدون) و امریکایی (جیمز پلاک)، طرف امریکایی ابراز داشت که هیچ قطعنامه ای صادر نخواهد شد. و در بیانیه نیز نامی از عراق برده نخواهد شد. در یادداشتی که برای وزارت خارجه امریکا ارسال گردید، جیمز پلاک متذکر شد که "بیانیه هیأت رئیسه شورای امنیت سازمان ملل، هر سه عنصر مورد نظر کاظم حمدون را در بر گرفته است" (۴۸).

۵ آوریل ۱۹۸۵:

ریگان، ریاست جمهوری امریکا با صدور رهنمود ان. اس. دی. دی. ۱۳۹ تحت عنوان: "تدابیر ناظر بر بهبود موقعیت و آمادگی امریکا در ارتباط با تحولات مربوط به جنگ ایران و عراق" ضمن تأکید بر اهمیت تضمین دسترسی امریکا به امکانات نظامی خلیج فارس و جلوگیری از "فروپاشی عراق"، یادآور گردید که امریکا باید به سیاست صریح محکومیت استفاده از سلاح های شیمیایی بدون نام بردن عراق ادامه دهد. این سند همچنین تأکید می کند که

۴۸۴/۵ میلیون دلار وام برای پروژه عراق - عقبه موافقت می کند (۵۳).

اوت ۱۹۸۴

سازمان سیا ارتباط اطلاعاتی مستقیم با عراق برقرار می کند (۵۵).

۲۵ سپتامبر ۱۹۸۴

گزارش آژانس اطلاعات دفاعی امریکا نتیجه گیری می کند که عراق احتمالاً به توسعه توانایی های متعارف و شیمیایی ادامه خواهد داد و احتمالاً به دنبال سلاح های هسته ای خواهد رفت (۵۶).

اکتبر ۱۹۸۴ و ۱۳ اکتبر ۱۹۹۳

وزارت بازرگانی ریگان به رغم پیشینه ثابت شده عراق در استفاده از سلاح های شیمیایی، مجوز صدور تجهیزات و محصولات شیمیایی را که استفاده های دوگانه دارد، به عراق صادر کرد. طبق دو گزارش سنا، صادرات عوامل شیمیایی و میکروبی دارای استفاده های دوگانه از سوی امریکا به عراق، در تقویت زرادخانه های شیمیایی این کشور نقش به سزایی داشته است. گزارشات سازمان ملل ثابت می کند که عراق، محصولات شیمیایی را که از امریکا وارد می کرد با تغییرات اندکی علیه نیروهای ایرانی به کار می بندد (۵۷).

۲۶ نوامبر ۱۹۸۴

ایالات متحده روابط کامل دیپلماتیک با عراق ایجاد می کند؛ به رغم این که به خوبی مطلع است که عراق از سلاح های شیمیایی علیه ایران استفاده کرده است (۵۸).

۱۹۸۵ - ۱۹۸۹

"کریستوفر دروگل" از بانک ایتالیایی (Banca No ionale de lavoroItalian) شعبه آتلانتا شروع به اختلاس وام برای عراق می نماید. این وام ها که تأمین کننده آن، دولت امریکا بود برای اهداف کشاورزی در نظر گرفته شده بود ولی وام های مزبور برای اهداف تسلیحاتی و صنعتی در پوشش اهداف کشاورزی به عراق ارائه می شود. طی سال های ۱۹۸۵ تا ۱۹۸۹ حدود ۵ میلیارد دلار وام از این نوع به عراق پرداخت گردید. اسناد نشان می دهد که وزارت کشاورزی و بانک مرکزی امریکا هر دو در استفاده این وام ها برای اهداف کشاورزی در عراق، تردید نشان می دهند (۵۹).

۱۹۸۵

جرج شولتز در تلاشی موفق از سناتور جمهوری خواه به نام "هوارد برمان" می خواهد که از تلاشش در قرار دادن عراق در

فهرست کشورهای حامی تروریسم دست بردارد. شولتز استدلال می کند که عراق از تروریسم بین الملل فاصله گرفته است (۶۰).

۱۹۸۶

مرکز پیشگیری و کنترل بیماری ها در امریکا، نمونه هایی از سموم بوتولینیوم را به مرکز تولید سلاح های شیمیایی المثنی عراق و همچنین نمونه دیگری از این نوع و انواع ویروس و باکتری را به دانشگاه بصره صادر کرد (۶۱).

اوایل ۱۹۸۶

عراق در تلاشی بدفرجام برای باز پس گیری فاو از سلاح های شیمیایی علیه ایرانی ها استفاده کرد. تیم تحقیق سازمان ملل با بررسی جنازه ۷۰۰ ایرانی پی برد که آن ها در پی استنشاق گاز خردل و اعصاب جان باختند (۶۲).

۱۹۸۶

سیا در یک گزارش طبقه بندی شده تصریح می کند که عراق، از سلاح های شیمیایی را به عنوان یک بخش گسست ناپذیر استراتژی جنگی، به طور عادی و مکرر به کار می گیرد (۶۳).

۱۹۸۶

ریگان طی یک پیام محرمانه به صدام به او توصیه می کند که برای پیشبرد اهداف جنگ، حملات هوایی را علیه ایران تشدید نماید. این پیام از طرف معاون ریگان به مبارک منتقل و قرار است که وی نیز به صدام منتقل نماید.

موضوعات مورد بحث جرج بوش با مبارک توسط هوارد تیچر تدوین گردید (۶۴).

۲ می ۱۹۸۶

بسته های حاوی انواع میکروب ها، ویروس ها و عوامل شیمیایی از سوی امریکا برای وزارت آموزش عالی عراق با رجیبری شد (۶۵).

اوت ۱۹۸۶

سازمان سیا با برقراری ارتباط اطلاعاتی مستقیم با عراق، برای این کشور عکس های ماهواره ای که در جنگ بسیار حیاتی است، ارسال می کند (۶۶).

اکتبر ۱۹۸۶

طی ملاقاتی که بین طارق عزیز و نزار حمدون با ویلیام کیسی (رئیس سیا) صورت می گیرد به طرف عراقی اطمینان داده می شود که ارتباط اطلاعاتی سیا - عراق برای پیشبرد جنگ به عراق کمک می کند و عراق به خوبی خواهد توانست اهداف اقتصادی ایران را شناسایی کند (۶۷).

۱۳ نوامبر ۱۹۸۶

ریگان طی یک سخنرانی در ارتباط با جنگ ایران و عراق گفت: "قتل عام آدم‌ها در هر دو طرف بسیار خیره‌کننده و تأثیر سیاسی - اقتصادی معکوس جنگ در آن منطقه حیاتی جهان، در حال افزایش است. به دنبال ارتباط با هر دو کشور بودیم تا بتوانیم آتش‌بس و کم‌کم حل و فصل مناقصه بین دو طرف را ایجاد کنیم. ما دائماً کاربرد خشونت را از هر دو طرف محکوم کرده‌ایم." (۶۸).

آخر نوامبر ۱۹۸۶

بعد از افشای اولیه جریان ایران - کنتررا در رسانه‌ها، ویلیام کیسی رئیس سیا با نزار حمدون سفیر عراق در امریکا ملاقات کرد و به او اطمینان داد که پیوند جدید اطلاعاتی واشنگتن - بغداد کماکان ادامه خواهد داشت (۶۹).

مارس و آوریل ۱۹۸۷

سازمان ملل متحد متخصصانی را به منطقه درگیری فرستاد تا استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی را مستند کنند (۷۰).

۳۱ اوت ۱۹۸۷

یک محموله حاوی مواد شیمیایی سالمونا و ای. کولی با تأیید وزارت بازرگانی امریکا برای شرکت دولتی داروسازی عراق ارسال گردید (۷۱).

آوریل ۱۹۸۸

عراق برای باز پس‌گیری فاو از سلاح‌های شیمیایی استفاده کرد. ستوان ریک فرانکونا از افسران اطلاعاتی امریکا در بازدید از منطقه فاو گزارش کرد:

"عراقی‌ها چنان منطقه را آلوده کرده بودند که بعضی افسران عراقی از ترس انتقال این آلودگی توسط باد در پی ایمن‌سازی خود با انواع تزیقات بودند" (۷۲).

ژانویه و فوریه ۱۹۸۸

وزارت بازرگانی امریکا اجازه صدور تجهیزات را به عراق داد که برای افزایش برد موشک‌های اسکاد کاربرد دارند (۷۳).

۱۹۸۸

امریکا به حجم فعالیت اطلاعاتی خود جهت تغذیه اطلاعاتی عراق افزوده است. بخش اعظم این کار از طریق دفتر سیا در بغداد انجام می‌گیرد (۷۴).

۱۹۸۸

امریکا به عراق ۵۰۰ میلیون دلار اعتبار داد تا محصولات کشاورزی امریکایی بخرد (۷۵).

مارس و آوریل ۱۹۸۸

سازمان ملل، متخصصانی را به جبهه جنگ فرستاد تا استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی علیه ایران را مستند کند (۷۶).

مارس ۱۹۸۸

طبق گفته منابع مختلف، عراق از هلی‌کوپترهای بل امریکایی جهت پخش گازهای سمی علیه ایرانی‌ها استفاده می‌کند. در بمباران شیمیایی حلبچه بین ۳۲۰۰ تا ۵۰۰۰ نفر افراد غیرنظامی کشته شدند. برخی منابع دیگر می‌گویند که ایرانی‌ها از سلاح شیمیایی در حلبچه استفاده کردند، اما گفته می‌شود که داستان اخیر توسط دولت ریگان پرورش داده می‌شود تا سرزنش‌ها از عراق به سمت ایران تغییر جهت نماید. گفته می‌شود که داستان اخیر "در پنتاگون جعل شده است." یک سند غیرطبقه‌بندی شده وزارت خارجه امریکا می‌گوید که "دیپلمات‌های امریکا رهنمودهایی دریافت کردند که تا این داستان جعلی را به متحدین امریکا القاء کنند و از توضیح جزئیات خودداری نمایند" (۷۷).

می ۱۹۸۸

طی سمپوزیومی به میزبانی "مجمع تجاری عراق - امریکا" پیتر بوری، معاون وزیر خارجه امریکا شرکت‌های امریکایی را به سرمایه‌گذاری در عراق تشویق کرد (۷۸).

اواسط و اواخر ۱۹۸۸

به درخواست کمیته روابط خارجی سنای امریکا، هیأت امریکایی با سفر به ترکیه "کاربرد سلاح‌های شیمیایی عراق علیه افراد این کشور را تأیید کرد" (۷۹).

اواسط اوت ۱۹۸۸

جرج شولتز وزیر خارجه امریکا با بی‌اهمیت خواندن اتهامات علیه عراق استدلال می‌کند که مصاحبه با چند کرد در ترکیه یا جاهای دیگر "اتهامات علیه دولت صدام حسین را قطعاً تأیید نمی‌کند" (۸۰).

منابع:

1. Mark Phythian, 1997, Arming Iraq, Boston: Northeastern University Press
2. Financial Times 2/23/83 (cited in Phythian 1997)
3. Independent, 12/13/02
4. Independent, 12/13/02
5. http://en.wikipedia.org/wiki/U.S._support_for_Iraq_during_the_Iran-Iraq_war
6. http://en.wikipedia.org/wiki/U.S._support_for_Iraq_during_the_Iran-Iraq_war
7. Sources:
Bruce W. Jentleson, 1994, With Friends Like These Reagan Bush and Saddam 1982-90, New York: w.w. Norton Co, P.48.
Leonard A. Cole, 1997, Eleventh Plague: The Politics of Biological and Chemical Warfare New York: Diane Pub

Co.,P.87.

George P. Shultz, 1993, Turmoil and Triumph My Years As Secretary of State, New York: Scribner, P.238.

8. Knight Ridder, 2/24/1995; MSNBC, 8/18/2002; New York Times, 8/18/2002; Affidavit. United States v. Carlos Cardoen, et al. [Charge that Teledyne Wah Chang Albany illegally provided a proscribed substance, zirconium, to Cardoen Industries and to Iraq], 1/31/1995 .Also: New York Times, 2/28/1982; Washington Post, 12/30/2002; London Times, 12/31/2002

9. MSNBC, 8/18/2002; London Times, 12/31/2002; Affidavit. United States v. Carlos Cardoen, et al. [Charge that Teledyne Wah Chang Albany illegally provided a proscribed substance, zirconium, to Cardoen Industries and to Iraq]

9. The Times, 12/31/02; NBC News, 8/18/02. Sources: Teicher Affidavit

10. NBC News, 8/18/02; The Times, 12/31/02. Sources: Teicher Affidavit

11. Memo from Jonathan T. Howe to George Shultz regarding Iraq's use of chemical weapons, November 1, 1983, From: <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB82/iraq24.pdf>

12. Memo from Jonathan T. Howe to George Shultz regarding Iraq's use of chemical weapons, November 1, 1983. From: : <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB82/iraq24.pdf>

13. National Security Archive, 2/25/2003, From: Battle ,Joyce 2003 <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB82/>

14. Shultz 1993, p. 238; Cole 1997, p. 87; Jentleson 1994, p. 48

15. Phythian, 1997, pp. 37-38

16. New York Times, 2/13/03

17. Washington Post, 3/11/1991; Phythian, 1997, pp. 37-38

18. Friedman, 1993, pp. 51-54; Phythian, 1997, pp. 36

19. US Department of State, 11/1/1983. From: <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB82/iraq24.pdf>

20. National Security Archive, 2/25/2003

21. Central Intelligence Agency, 1997; US Department of State, 11/1/1983

22. CIA Declassified Report, 1997, Memo from Jonathan T. Howe to George Shultz regarding Iraq's use of chemical weapons, November 1, 1983

23. Washington Post, 12/30/2002; London Times, 12/31/2002; US Department of State, 11/1/1983

24. The Times 12/31/02; Washington Post, 12/30/02. Sources: Memo from Jonathan T. Howe to George Shultz regarding Iraq's use of chemical weapons, November 1, 1983, From:

<http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB82/iraq24.pdf>

25. Memo from Jonathan T. Howe to George Shultz regarding Iraq's use of chemical weapons, November 1, 1983; Ibid.

26. US National Security Directive 114

27. Vallette, Jim, 2003, Rumsfeld Ignored WMD in Pursuit of Oil Pipeline, Washington D.C.: Institute for Policy Studies.

28. American Gulf War Veterans Association, 9/10/2001; Seattle Post Intelligencer, 9/24/2002

29. State Department memo summarizing Donald Rumsfeld's December 20 with Saddam Hussein, December 21, 1983

30. . Shultz 1993, p. 238; Cole 1997, p. 87; Jentleson 1994, p. 48

31. Washington Post, 12/15/1986

32. Washington Post, 12/30/2002; US Department of State, 11/1/1983

33. New York Times, 2/13/03

34. Vallette, 3/24/2003

35. Jentleson 1994, p. 76

36. Jentleson 1994, p. 76

37. New York Times, 12/23/2003

38. Gwertzman 3/6/1984 cited in Hurd and Rangwala, 12/21/2001; New York Times, 2/13/03; Cole 1997; p. 24.

Sources: US Department of State Telegram, March 1984

39. Vallette, 3/24/2003

40. New York Times, 12/23/2003; US Department of State, 3/1984

41. New York Times, 3/30/1984

42. American Gulf War Veterans Association, 9/10/2001; United Press International, 3/23/1984

43. Vallette, 3/24/2003; US Department of State, 3/24/1984

44. Vallette, 3/24/2003; American Gulf War Veterans Association, 9/10/2001; Common Dreams, 8/2/2002; Affidavit. United States v. Carlos Cardoen, et al.

45. Vallette, 3/24/2003; American Gulf War Veterans Association, 9/10/2001; Common Dreams, 8/2/2002

46. Vallette, 3/24/2003; US Department of State, 4/6/1984

47. US Department of State, 3/31/1984

48. Battle, 2/25/2003; US Department of State, 3/30/1984

49. Battle, 2/25/2003; US Department of State, 3/30/1984

50. Washington Post, 12/15/1986; US Department of State, 3/1984

51. Department of State, 5/9/1984

52. Vallette, 3/24/2003

53. Vallette, 3/24/2003

54. Battle, 2/25/2003

55. [Washington Post, 12/15/1986

56. US Department of State, 3/31/1984

57. Jentleson, 1994, pp. 79

58. New York Times, 3/6/1984; Battle, 2/25/2003

59. Columbia Journalism Review, 3/1993; Mother Jones, 1/1993

60. Jentleson, 1994, pp. 54

61. Associated Press, 12/21/2002

62. Nation, 8/26/2002

63. New York Times, 2/13/2003

64. MSNBC, 8/18/2002; Affidavit. United States v. Carlos Cardoen, et al. [Charge that Teledyne Wah Chang Albany illegally provided a proscribed substance, zirconium, to Cardoen Industries and to Iraq], 1/31/1995

65. Sunday Herald (Glasgow), 9/8/2002

66. Washington Post, 12/15/1986 Sources: Unnamed source with first-hand knowledge

67. Washington Post, 12/15/1986

68. Washington Post, 12/15/1986

69. Washington Post, 12/15/1986

70. Jentleson, 1994, pp. 76

71. Sunday Herald (Glasgow), 9/8/2002

72. New York Times, 8/18/2002 73. US Congress, 7/2/1991

74. Washington Post, 12/30/2002

75. Wall Street Journal, 7/10/2002

76. Jentleson, 1994, pp. 76

77. Washington Post, 3/11/1991; Los Angeles Times,

2/13/1991; US Department of the Navy, 12/10/1990; New York Times, 1/31/2003; International Herald Tribune, 1/17/2003

78. Jentleson, 1994, pp. 84-85

79. US Congress, 10/1988

80. Nation, 8/26/2002

81.

<http://www.kayhannews.ir/840804/2.htm#other201>, Source: National Security Archive, 2006.

82. Tyler ,Patrick E., New York Times, 18 August 2002